

Struweel- en bos(rand)vogels

Onder struweel- en bos(rand)vogels verstaan we vogels die in en onder struiken of bomen hun nest maken. Rond deze houtopstanden vinden ze hun voedsel. Het gaat om soorten, zoals spotvogel, vink, tjiftjaf, merel, zanglijster, koolmees, pimpelmees, grote bonte specht, boomkruiper, houtduif, turkse tortelduif, sperwer, zwarte kraai en ekster. Deze soorten komen ook voor op en rond de erfbeplanting op boerenbedrijven. Het zijn deels vogels die hier in voorjaar en zomer eieren leggen, hun jongen grootbrengen en daarna wegtrekken naar de overwinteringsgebieden, vaak in Zuid-Europa of Afrika. Deels gaat het om standvogels die Nederland blijven. De groep bestaat uit pure insecteneters (bijvoorbeeld grauwe vliegenvanger), zaadeters (vink), vleeseters (sperwer) en alleseters (ekster).

Winterkoning

J. Plaatje, akkerbouwer te Westerwolde (Gr): “Ik heb een circa drie meter brede houtsingel langs een wijk tussen mijn percelen. Daarvan maken allerlei soorten vogels gebruik van, zoals geelgors, koolmees en winterkoning. Ook geelgors en diverse eendensoorten kom je er soms tegen. In het kader van mijn bedrijfsnatuurplan heb ik daar besdragende struiken aangeplant. Vorig jaar is die singel voor het eerst gesnoeid. De arbeid valt op zich wel mee. Landschapsbeheer Groningen heeft meegeholpen bij het terugzetten en het aanplanten en tevens alle kosten voor hun rekening genomen. Met de juiste bomen en struiken zijn er meer vogels te zien in de singel. Zo met natuur bezig zijn zit in me, daarom doe ik mee.”

Stimuleren van de aanwezigheid van struweel- en bos(rand)vogels

• Laat ruigten staan

In ruigten kunnen vogels allerlei voedsel vinden: insecten, zaad en muizen. Voor informatie over beheer van een overhoek met ruigte of een ruige rand, zie ‘Overhoek op erf’ en ‘Zoom’ in paragraaf 3.8 ‘Overige landschapsonderdelen’

- **Plant streekeigen besdragende en zaadproducerende struiken en bomen aan**

Bent u toch van plan om struiken of bomen aan te planten, kies dan voor besdragende en/of zaadproducerende soorten, zoals meidoorn, sleedoorn, hondsroos en els (zie bijlage 6 in hoofdstuk 9).

- **Verwijder geen oude en dode bomen**

Oude en dode bomen bieden voedsel aan veel vogels, onder andere spechten. Laat daarom dode bomen liggen.

- **Laat bladeren liggen**

Laat zo mogelijk bladeren liggen. In deze strooisellaag leven kevers, spinnen en slakken. Deze dienen als voedsel voor vogels. Ook in een steenhoop vinden vogels nog wat eetbaars.

- **Voer vogels**

U kunt vogels aan voedsel helpen door voerresten op het erf op een hoop te storten. Ook het laten liggen van valfruit stellen vogels op prijs. Bijvoeren is alleen nodig in strenge winters. Voer niet te vlug bij. Plaats voerplanken in de buurt van huis- of keukenraam, dan heeft u er vanuit het huis zicht op. Overdek de voederplank en maak er een opstaande rand aan.

- **Leg een takkenwal of houtstapel aan**

Een takkenwal is bij vogels in trek als plek om voedsel te zoeken, maar ook om te nestelen. Voor meer informatie over de opbouw van een takkenwal, zie 'Takkenwal' in paragraaf 3.8 'Overige landschapsonderdelen'.

- **Zorg voor een afwisselende dichtheid aan beplanting**

Een afwisseling tussen een open en een vrij dichte beplanting biedt aan meer soorten vogels voedsel- en broedgelegenheid dan een puur open of gesloten beplanting. Onderhoud de beplanting.

- **Verwijder oude of dode bomen niet**

Oude en dode bomen bieden vaak nestgelegenheid vanwege de holten. Dan zijn er geen nestkasten nodig. Verwijder zulke bomen niet.

- **Hang nestkasten op**

Is de beplanting te jong om natuurlijke nestholten te leveren, overweeg dan om nestkasten op te hangen. Er zijn nestkasten voor: torenvalk, holenduif, bosuil, ransuil, grote bonte specht, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, bonte vliegenvanger, glanskop, matkop, kuifmees, zwarte mees, pimpelmees, koolmees, boomklever en boomkruiper. U kunt deze nestkasten mogelijk krijgen via de lokale vogelwerkgroep of bij Vogelbescherming Nederland. U kunt ze ook zelf maken. Voor de juiste maten kunt u bij dezelfde adressen terecht.

Hang kasten op minimaal twee meter hoogte en zorg dat een kat er niet bij kan. Bevestig zonnodig een kraag rondom de stam. Hang een nestkast uit de zon, dat is beter voor de jongen. Zorg voor een vrije aanvliegroute. Hang niet te veel kasten op. Hang kasten voor dezelfde soort circa 30 meter uit elkaar. De afstand tussen kasten voor verschillende vogelsoorten moet minimaal drie meter zijn. Hang een nestkast op een rustige plek en doe dat voor maart. Maak kasten na het broedseizoen schoon.

Arbeid en financiering

Voor arbeid en kosten van beheer gericht op struweel- en bos(rand)vogels bestaat momenteel geen regeling. Materiaal kunt u soms krijgen van de lokale vogelwerkgroep. Wilt u meer weten over struweel- en bos(rand)vogels, informeer dan bij uw adviseur.